

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐK JOGAIÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT

IKT. SZÁM: VII/6/34/2018.
MELLÉKLET: JELENLÉTI ÍV

EMLÉKEZTETŐ
2018. MÁRCIUS 8. 10.00

Helyszín: IM IV. emelet 439/a. tárgyaló

Időpont: 2018. március 8. 10.00

Tárgy: a Fogyatékossgal Élők Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport ülése

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

Dr. Juhász Péter, az EMMI Fogyatékossgügyi Főosztályának vezetője köszöntötte a résztvevőket. Elmondta, hogy a jelenlegi ülés a Javaslatcsomag összeállításával kapcsolatos munka lezárása. Jelezte, hogy ezen az ülésen eddig el nem hangzott, tartalmilag új javaslatokkal már nem lehet élni. A mai ülés feladata az elmúlt hónapokban írásban beérkezett és a tematikus üléseken megvitatott javaslatok alapján összeállított, és előzetesen két körben észrevételezésre megküldött Javaslatcsomag szövegezése. Az ülés munkamenetére azt a javaslatot tette, hogy a Javaslatcsomag egyes pontjai mentén haladva – a bekezdéseket nem szóról szóra felolvasva – jelezzék a szövegszerű, formai módosítási javaslatokat. Az elfogadott javaslatok helyben átvezetésre kerülnek. A Javaslatcsomagot az ülés végén szavazás útján fogadhatja el a Fogyatékossggal Élők Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport (a továbbiakban: TMCS). A Javaslatcsomagot – a korábban egyeztetetteknek megfelelően – az Emberi Jogi Munkacsoport (a továbbiakban: EJMCS) az Emberi Jogi Munkacsoportról szóló 1039/2012 (II. 22.) Korm. határozat 2. b) és f) pontjaiban meghatározott feladatkörében eljárva érdemi megvitatásra az Országos Fogyatékossgügyi Tanács (a továbbiakban: OFT) és a Fogyatékossgügyi Tárcaközi Bizottság (a továbbiakban: FTB) elé terjesztheti. **Dr. Juhász Péter** jelezte, hogy a Javaslatcsomag 2018. február 8-án megküldésre, majd két körben visszamutatásra került a határidők pontos megjelölésével. Ennek ellenére a MEOSZ a mai napon az ülésre hozta magával az észrevételeit papíralapon, amely így a TMCS tagjai által nem ismert. Felhívta rá a figyelmet, hogy amennyiben a MEOSZ észrevételeit a TMCS napirendre veszi, az ülés az eredetileg szánt funkcióját nem tudja betölteni. Az egyik lehetséges megoldás, hogy a MEOSZ javaslatait a Főosztály integrálja a Javaslatcsomagba, majd egy újabb ülés kerül összehívásra a Javaslatcsomag elfogadására. A másik lehetséges megoldás – a többszöri határidőre való tekintettel –, hogy a MEOSZ az ülésen benyújtott anyagát a TMCS nem veszi figyelembe. Ebben a jelenlétűknek közösen kell döntést hozni. Megkérdezte a MEOSZ képviselőit, hogy van-e konkrét javaslatuk a helyzet kezelésére.

Gulyásné Dr. Bölkény Ágota a MEOSZ képviselőjében jelezte, hogy a most benyújtott észrevételek a Javaslatcsomag legutóbbi verziójára vonatkoznak. Javasolta, hogy az ülés menetében az adott pontokhoz érve jeleznék észrevételeiket.

Dr. Juhász Péter elmondta, hogy az elmúlt percekben elolvasta a MEOSZ észrevételeit, melyben jelzik, hogy korábban tett javaslataik hiányoznak a Javaslatcsomagból. Ez nyilvánvalóan nem a legutóbb kiküldött verzióra vonatkozik. Megerősítést kért arra vonatkozóan, hogy elfogadható-e, ha menet közben a MEOSZ szóban jelzi az észrevételeit.

Gulyásné Dr. Bölkény Ágota jelezte, hogy megfelelő. Hangsúlyozta, hogy a Javaslatcsomag a MEOSZ részéről csak abban az esetben elfogadható, ha az észrevételeik átvezetésre kerülnek.

Dr. Juhász Péter hangsúlyozta, hogy az ülés végén a TMCS tagjai szavaznak a Javaslatcsomag egészéről. Jelezte, hogy 90 perc áll rendelkezésre a Javaslatcsomag áttekintésére. Kérte, hogy jelezzék, ha tartalmilag vagy szakmailag problémát okoz, hogy a témaköröket egyben tartva a pontok mentén haladnak.

Gulyásné dr. Bölkény Ágota a bevezetőben foglaltakkal kapcsolatosan megkérdezte, hogy a Javaslatcsomagnak OFT és FTB elé kerülésén túl mi lesz a sorsa. Javasolta, hogy legyen része az országos fogyatékosügy program végrehajtásához készülő következő intézkedési tervnek.

Dr. Juhász Péter elmondta, hogy a Javaslatcsomag célja, hogy felhasználható legyen a 2019-től kezdődő új intézkedési terv előkészítésekor. Ezért fogadta el a TMCS a Javaslatcsomag OFT és FTB elé terjesztését, mert ezek a fórumok alkalmasak arra, hogy 2018 második félévében az új intézkedési terv előkészítése során az itt elfogadott javaslatokat figyelembe tudják venni. A Javaslatcsomag bevezető szövege a TMCS által korábban elfogadott menetrendet tartalmazza, mely szerint az EJMCS a TMCS által elfogadott Javaslatcsomagot az OFT és az FTB elé terjeszti. Javasolta, hogy a szöveget egészítsék ki azzal, hogy az eredményről a TMCS kapjon visszajelzést.

Szabó-Princz Viktória, az Emberi Jogi Munkacsoport Titkárságának titkárságvezetője jelezte, hogy a TMCS-t tájékoztatni fogják az EJMCS álláspontjáról. Javasolta az ősszel esedékes TMCS ülés napirendjére felvenni a tájékoztatást a Javaslatcsomag további alakulásáról.

Szövegszerű javaslat a bevezető kiegészítésére: *A fenti egyeztetések eredményéről a Tematikus Munkacsoport soron következő ülésén tájékoztatást kap.*¹

I. Fogyatékossgal élő személyek oktatása

Gulyásné dr. Bölkény Ágota jelezte, hogy nem került bele a Javaslatcsomagba a MEOSZ korábbi javaslata az inkluzív oktatás stratégiájának bevezetése a CRPD 24. cikke figyelembevételével.

Szövegszerű javaslat a témacsoport kiegészítésére: *I.9. A hazai köznevelési rendszerbe a CRPD. 24. cikkében szereplő inkluzív oktatásra vonatkozó elveket is szükséges beépíteni.*

Dr. Kiss László az EMMI Köznevelés-igazgatási Főosztály képviselőjében jelezte, hogy a bekerült javaslatok tág értelemben lettek megfogalmazva. Javasolta, hogy a tervezés során minél szélesebb körben egyeztessenek róla, mert a javaslatok többsége esetében valamilyen intézkedések már történtek, illetve folyamatban vannak. Alaposan meg kell vizsgálni, hogy a javaslatok közül valóban mindegyik teljes mértékben szolgálja-e a CRPD egyezmény céljait, illetve az inkluzív nevelés elterjedésének és tökéletes megvalósulásának céljait. Kiemelte az adaptált szakképzési kerettantervek kidolgozását, ami részben a szociális inklúzió felé hat, részben az oktatási szegregáció felé is hat.

II. Szociális és támogató szolgáltatások

II. 5. Fogyatékos gyermekek családi élethez való jogának biztosítása:

Gulyásné dr. Bölkény Ágota jelezte, hogy nem került bele a Javaslatcsomagba a MEOSZ fogyatékos gyermekek nevelőszülőknél való elhelyezésével kapcsolatban korábban előterjesztett javaslata a Gyvt. 7.§ 2.) A. pontja módosítására.

Szövegszerű javaslat a II.5. pont kiegészítésére: *II.5.2. A tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek befogadó szülőnél történő elhelyezésével kapcsolatban javasoljuk a Gyvt. 7. § (2) bekezdés a) pontjának az alábbiak szerinti módosítását:*

¹ A továbbiakban csak a vitás pontok és a konkrét szövegjavaslatok kerülnek bele az emlékeztetőbe, a változatlanul hagyott részek nem. A Javaslatcsomag kiegészítései, módosításai félkövéren, a törlések áthúzással kerülnek jelölésre.

„tizenkét év alatti gyermek befogadó szülőnél történő elhelyezésétől kizárólag akkor lehet eltekinteni, ha

a) a tartósan beteg, súlyosan fogyatékos gyermek befogadó szülőnél történő elhelyezésére állapota miatt nincs lehetőség.”

II. 7. Szociális paletta pluralizálása

Dr. Nagy Gábor a Magyar Vöröskereszt képviselőjében jelezte, hogy bekezdés első mondata nem pontos, mert egyházi és civil fenntartók is vannak.

Dr. Juhász Péter javasolta a „központi” jelző helyett az „állami” használatát.

Szövegszerű javaslat a II.7. pont módosítására: *A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság, mint állami fenntartó hatáskörébe tartozik az összes ~~központi~~ állami szociális ellátás biztosítása...*

III. Fogyatékossgal élő személyek polgári és politikai jogainak érvényesülése

III.4. Írásképtelen személyek jognyilatkozat tételének felülvizsgálata

Gulyásné dr. Bölkény Ágota javaslatot tett a III.4.4. pont módosítására. Megjegyezte, hogy a jelenlegi jogszabályok alapján sem lehet valakit gondnokság alá helyezni azért, mert nem tud aláírni. Csak példaként vetették fel korábban, hogy mik nem jutnak eszükbe ügyintézőknek, amikor egy ilyen problémával kerülnek szembe.

Dr. Juhász Péter javasolta lábjegyzetbe foglalni az említett példát.

Gulyásné dr. Bölkény Ágota a III.4.4. ponttal kapcsolatban jelezte továbbá, hogy az elektronikus aláírás megoldás lesz a problémára, de addig is kell találni valami megoldást.

Dr. Kálózi Mirjam az AOSZ képviselőjében jelezte, hogy ennek a javaslatnak a lényege az lett volna, hogy az elektronikus aláírások elterjedéséhez szükséges jogszabály módosítások történjenek meg.

Szövegszerű javaslat a III.4.4. pont módosítására: *Át kell tekinteni a hatályos jogszabályokat és ahol az írásképtelen érintett aláírása szükséges valamilyen jogilag releváns tény rögzítéséhez, ott alternatív megoldást kell találni a fogyatékossgal élő személyek miatt írásképtelen személyek aláírásának helyettesítésére, hogy ~~ez ne lehessen gondnokság alá helyezésük indoka, illetve~~ ügyeiket önállóan tudják intézni. Lábjegyzetbe: *A gyakorlatban előfordult olyan eset, amelyben az írásképtelenségből adódó problémát gondnokság alá helyezéssel javasolták kezelni.**

Szövegszerű javaslat a III.4.4. pont további módosítására: *Átgondolandó-e tekintetben az elektronikus aláírások alkalmazhatósága. Az elektronikus aláírások széleskörű alkalmazhatósága érdekében javasoljuk áttekinteni a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket.*

III.10. A Magyar Posta Zrt. üzletszabályzatának módosítása

Dr. Borza Beáta az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala képviselőjében jelezte, hogy a Magyar Posta Zrt. válaszolt a Hivatal megkeresésére, amelyben jelezték, hogy készek az üzletszabályzat módosítására, ha erre felhatalmazást kapnak. Felvetette, hogy a Javaslatcsomagba kerüljön bele lábjegyzetben, hogy hányas számú ombudsmani jelentés foglalkozott az ügygel a Javaslatcsomag elkészítése idején.

Lábjegyzetbe: *A Magyar Posta Zrt. üzletszabályzata módosításának szükségességére az alapvető jogok biztosa is felhívta a figyelmet a z AJB-316/2018. számú jelentésében.*

IV. Fogyatékossgal élő személyek munkavállalása

IV.2 utazási kedvezmény

Dr. Kálózi Mirjam kérte, hogy a IV.2. pont kerüljön kiegészítésre a „fogyatékossgal élő” megváltozott munkaképességű munkavállalókra. Felhívta rá a figyelmet, hogy a jelenlévőknek a

fogyatékossgal élő emberek segítése a célja, de a megváltozott munkaképességű munkavállalók köre bővebb. Ezzel a kiegészítéssel pontosabb lenne a megfogalmazás.

Szövegszerű javaslat a IV.2. pont módosítására: *A **fogyatékossgal élő** megváltozott munkaképességű munkavállalók is részesüljenek utazási kedvezményben, legyen lehetőségük kedvezményes jegy vagy bérlet vásárlására támogatva ezzel a munkába való eljutásukat.*

IV.3. rehabilitációs kártya igénylése

Gulyásné dr. Bölkény Ágota jelezte, hogy a Javaslatcsomagba nem került bele a javaslatuk a jogosultak körének kibővítésére a fogyatékossgai támogatásban részesülőkre vonatkozóan, továbbá a javaslat megfogalmazása sem pontos.

Dr. Kálózi Mirjam megjegyezte, hogy a rehabilitációs kártyára való jogosultság szempontjából elfogadható az, hogy e tekintetben is minősüljenek megváltozott munkaképességű munkavállalónak. A fogyatékossgai támogatásra jogosult is megváltozott munkaképességű, csak nem olyan értelemben, mint akit a komplex minősítésen soroltak be.

Gulyásné dr. Bölkény Ágota megjegyezte, hogy ez a megfogalmazás komoly fogalomzavarokhoz vezethet.

Dr. Kálózi Mirjam véleménye szerint a jogszabályba be lehet úgy építeni, hogy egyértelmű legyen. A TMCS a Javaslatcsomaggal most arra kívánja ösztönözni a jogalkotót, hogy így szabályozza a rehabilitációs kártyára való jogosultságot, hogy ebből a szempontból tekintse megváltozott munkaképességű munkavállalónak mindezeket a személyeket.

Dr. Juhász Péter megerősítette, hogy a Javaslatcsomagnak nem célja ezeknek a fogalmaknak egészen a részletekig menő pontosítása. Ez a további munka része.

Szövegszerű javaslat a IV.3. pont módosítására: *A **fogyatékossgal élő**, a komplex minősítés során D vagy E kategóriába sorolt, ~~továbbá a~~ rokkantsági járadékra **vagy fogyatékossgai támogatásra** jogosult megváltozott munkaképességű személyek számára is legyen igényelhető a rehabilitációs kártya.*

IV.8. Nyílt munkaerőpiaci munkáltatók támogatásának bevezetése

Gulyásné dr. Bölkény Ágota jelezte, hogy a MEOSZ a nyílt munkaerőpiaci munkáltatók támogatását kizárólag a fogyatékossgal élő személyekre javasolta és nem általában a megváltozott munkaképességűekre.

Szövegszerű javaslat a IV.8. pont módosítására: *Nyílt munkaerőpiaci munkáltatók támogatásának bevezetése **fogyatékos megváltozott munkaképességű** személyek foglalkoztatása esetén: ...*

IV.13. Rehabilitációs hozzájárulás intézményének átalakítása

Gulyásné dr. Bölkény Ágota jelezte, hogy a MEOSZ a rehabilitációs hozzájárulás differenciálását javasolta úgy, hogy a fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatása esetén legyen ez kedvezőbb, mint ha csak megváltozott munkaképességűeket foglalkoztatnak. A szövegben a differenciálás kifejezetten a nagyothalló személyekkel kapcsolatban jelenik meg.

Laczka Zsanett a SINOSZ képviselőjében jelezte, hogy a két szervezet javaslata egy pontba került.

Dr. Juhász Péter javasolta, hogy a rehabilitációs hozzájárulásra vonatkozóan két pont kerüljön megfogalmazásra, egy a MEOSZ javaslatára általánosan, egy pedig a SINOSZ javaslatára a nagyothalló személyek vonatkozásában. Ennek megfelelően módosuljon a pontok további számozása.

Szövegszerű javaslat a IV.13. pont módosítására: *Rehabilitációs hozzájárulás intézményének átalakítása; ~~módosítás a nagyothalló személyek státuszának rendezésére:~~*

Szövegszerű javaslat a témacsoport kiegészítésére: **IV.14. Nagyothalló személyek státuszának rendezése:**

V. Fogyatékossgal élő személyek egészségügyi ellátása

V.8. Gyógyászati segédeszközök együttes felírási tilalmának megszüntetése

Gulyásné dr. Bölkény Ágota jelezte, hogy a javaslattal kapcsolatban az EMMI Egészségügyi Főosztályának az az álláspontja, hogy a mopedek, aktív, illetve elektromos kerekesszékek nem minősülnek azonos funkcionális típusú eszközöknek, azonban a 14/2007. (III. 14.) EÜM rendelet 10. számú melléklete mégis kizárja az együttes felírást. A MEOSZ kéri, hogy a rendelet 10. mellékletének módosítására vonatkozó javaslatuk kerüljön bele a Javaslatcsomagba.

Dr. Kálozi Mirjam az AOSZ képviselőjében jelezte, hogy az V.1. pontban szintén szerepel a 14/2007. (III. 14.) EÜM rendelet módosítására vonatkozó javaslat, ezért javasolta, hogy ehhez kapcsolódóan kerüljön módosításra a javaslat szövege, vagy az V.1. pont két alpontjaként, vagy az V.2. pontként.

A résztvevők javasolták két külön pont egymás utáni feltüntetését, az V.8. pont V.2. pont helyére emelését és a további számozás ennek megfelelően történő módosítását.

Gulyásné dr. Bölkény Ágota javasolta, hogy a szövegben kerüljön az is feltüntetésre, hogy azért szükséges a módosítás, mert ezek az eszközök nem tartoznak azonos funkcionális csoportba.

Dr. Juhász Péter hangsúlyozta, hogy a Javaslatcsomagban kizárólag javaslatok kerülnek majd megfogalmazásra, az indoklás a mellékletben fog szerepelni, amelyhez kérte a MEOSZ-t, hogy az indoklásra vonatkozóan szövegszerű javaslatot küldeni szíveskedjenek.

*Szövegszerű javaslat: V.2. Gyógyászati segédeszközök együttes felírási tilalmának megszüntetése: **Javasoljuk a segédeszközök A gyógyászati segédeszközök társadalombiztosítási támogatásba történő befogadásáról, támogatással történő rendeléséről, forgalmazásáról, javításáról és kölcsönzéséről szóló 14/2007. (III. 14.) EÜM rendelet 10. számú mellékletének módosításával javasoljuk a mopedek, aktív, illetve elektromos kerekesszékek együttes felírására vonatkozó korlátozás megszüntetését, és helyette az egyéni szükségleten alapuló ellátást biztosító jogi szabályozás kidolgozását.***

V.12.3. Egészségügyi szakmai irányelvek kidolgozása

Dr. Mramurác Éva az EMMI Gyermekügyi Főosztályának képviselőjében felvetette a javaslat módosítását úgy, hogy a betegszervezetek tegyenek javaslatot az Egészségügyért Felelős Államtitkárság részére egészségügyi szakmai irányelvek kidolgozására.

Dr. Juhász Péter hangsúlyozta, hogy a Javaslatcsomag a civil szervezetek kormányzat számára tett javaslatait tartalmazza. Javasolta a szöveget a következőképpen módosítani: az Egészségügyért Felelős Államtitkárság részéről a betegszervezetek által megfogalmazott javaslatok alapulvételével szakmai irányelvek kidolgozása.

Dr. Mramurác Éva megjegyezte továbbá, hogy nem csak a súlyos, halmozottan fogyatékos, hanem a fogyatékos gyermekek megszületése esetére is.

Dr. Juhász Péter jelezte, hogy a Kézenfogva Alapítványtól érkezett a javaslat ebben a megfogalmazásban, akik nincsenek jelen az ülésen.

Lévay Petra megerősítette, hogy a témakör kifejezetten a súlyos, halmozottan fogyatékos célcsoport ellátására vonatkozik, ezért aggályos ezt egy alpontban módosítani.

Dr. Mramurác Éva jelezte továbbá, hogy a példa nem aktuális. Van egy újabb irányelv, ami inkább vonatkozik a súlyos, halmozottan fogyatékosokra, és sokkal inkább közelít a Kézenfogva által felvetett témához. Az autizmus speciális terület, amelyről újszülött korban nem is lehet szó, ezért javasolta a példa módosítását.

Dr. Juhász Péter felvetette, hogy a példát csak analógiának szánta a Kézenfogva Alapítvány.

Dr. Mramurác Éva megjegyezte, hogy az irányelvek felépítésükben, szerkezetükben egyformák.

Dr. Juhász Péter javasolta, hogy pluszban kerüljön bele az anyagba ez az irányelv is.

Szövegszerű javaslat a V.12.3. pont módosítására: *Szükséges az Emberi Erőforrások Minisztériuma – Egészségügyért Felelős Államtitkárság részéről a betegszervezetek által tett javaslatok figyelembevételével egészségügyi szakmai irányelvek kidolgozása egészségügyi ellátók/szolgáltatók diagnosztikai, kezelési és gondozási feladatairól súlyosan/halmozottan fogyatékos gyermekek megszületése esetén, az egészségügyi szolgáltatásokhoz történő teljes körű hozzáférés érdekében. (Hasonlóan, mint: Emberi Erőforrások Minisztériuma – Egészségügyért Felelős Államtitkárság, Egészségügyi Szakmai Kollégium Egészségügyi szakmai irányelv az Autizmusról/Autizmus spektrum zavarokról, Egészségügyi szakmai irányelv a fejlődésneurológiáról és a neuroterápiáról)*

V.1. Az állam által támogatott gyógyászati segédeszközök körének bővítése

Berzéné Vági Andrea az EMMI Egészségügyi Ellátási és Közegészségügyi Főosztálya képviseletében javasolta a szöveg átfogalmazását. Felhívta rá a figyelmet, hogy a segédeszközök körének bővítése a forgalmazó cégek kezdeményezésétől függ.

Dr. Juhász Péter jelezte, hogy a szöveg a meglévő segédeszközök közül az államilag támogatott eszközök bővítését tartalmazza.

Berzéné Vági Andrea javasolta a szövegben a ráfordítható költség emelésének növelését kérni. Hangsúlyozta, hogy a szövegben egyértelműen a segédeszközök körének bővítése szerepel.

Dr. Juhász Péter idézte a szöveget, amely azt tartalmazza, hogy „az állam által támogatott segédeszközök körének bővítése”.

Dr. Nagy Sándor az MGVYOSZ képviseletében jelezte, hogy a SINOSZ-szal együtt arra tettek javaslatot, hogy az olyan eszközöket, amelyeket a vakság és a siketség miatt szükséges használniuk az embereknek, mert ezek által jutnak az információkhoz, kerüljenek a támogatott körbe. Az ilyen eszközök, akkor kerülhetnek be, ha a gyártó ezeket akkreditálja. Mivel kis számban forgalmazható eszközökről van szó, jogszabályban méltányos díjazást kellene adni az adott cégnek, mert különben nem éri meg nekik ezt a nagyon drága eljárást lefolytatniuk. Példaként említette a képernyőolvasó programokat, amelyek nélkül a vakok nem tudják a számítógépet használni.

Szövegszerű javaslat a V.1. pont módosítására: ~~Az állam által támogatott~~ A gyógyászati segédeszközök állami támogatásának körének bővítése

V.9. Gyógyászati segédeszközök áfájának csökkentése

Dr. Berzéné Vági Andrea jelezte, hogy a tárgyalások már megkezdődtek, 2018. január 25-én történt egyeztetés. Javasolta a szöveg módosítását úgy, hogy kérjenek tájékoztatást a megkezdett tárgyalások eredményéről.

Dr. Juhász Péter jelezte, hogy véleménye szerint itt nincs ellentmondás, az érintett szervezetek részéről ez ráerősítés arra, hogy az áfa csökkentésére szükség van.

VI. Horizontális ajánlások

VI.1.1. Észszerű alkalmazkodás megjelenése az oktatásban

Dr. Kiss László az észszerű alkalmazkodás jogszabályi szinten történő megjelenéséről szóló pontban javasolta módosítani azt a mondatot, amely úgy szól, hogy javasolt, hogy ez ne taxatív felsorolás legyen, csak példálózó. Egy példálózó jogszabályhoz nem lehet megfelelően igazodni, ezért javasolta törölni a szövegben ezt a részt. Javasolta továbbá az utolsó mondat módosítását úgy, hogy az egyenlő bánásmód megsértése esetén „alkalmazandó szankciók bevezetése” szöveg helyett az „alkalmazható szankciók felülvizsgálata” szerepeljen.

Dr. Juhász Péter egyetértett a felvetéssel, de jelezte, hogy a javaslatot tevő szervezet kifejezetten kérte, hogy ne taxatív felsorolás legyen.

Dr. Kálózi Mirjam elmondta, hogy a jogszabályokban a nem taxatív felsorolások esetében a „különösen” szót szokták alkalmazni. Az AOSZ javaslata is erre vonatkozott. Példaként említette, hogy a Ptk-ban a személyiségi jogok úgy vannak felsorolva, hogy egy pár ki van emelve, de nincsen taxatív felsorolva, hogy melyek a személyhez fűződő jogok.

Dr. Juhász Péter megjegyezte, hogy az AOSZ törekvése az volt, hogy ezáltal legyen szélesebb körű ez a kötelezettség. Javasolta ezt a mondatot elhagyni, így tartalmilag nem sérül a javaslat. A technikai megoldás további egyeztetések kérdése lehet.

Dr. Kiss László hangsúlyozta, hogy kiindulási alap az ENSZ definíció, illetve az EBH Tanácsadó Testületének állásfoglalása. Azok a jogszabályi megfogalmazások, amelyek túl lazára vannak fogalmazva, bizonytalanságot okoznak, ezért javasolja inkább pontosabban megfogalmazni, hogy mi számít az észszerű alkalmazkodás megsértésének. Vagy legyen egy általános megfogalmazás, vagy taxatív, de semmiképpen ne példalózó.

Dr. Kálózi Mirjam felvetette, hogy a probléma azzal is megoldható, hogy a VI.2. pontban megjelenő egyenlő bánásmódról szóló törvényben lehetne az észszerű alkalmazkodást úgy szabályozni, hogy az minden ágazatra vonatkozzon. Jelenleg sehol nincs kimondva az, hogy az észszerű alkalmazkodás megsértése diszkrimináció.

Dr. Kiss László elmondta, hogy a köznevelési törvény használja az aránytalan teher fogalmát, és valamilyen definíciót meghatároz rá. Ez egy általánosra szabott definíció, az adott konkrét ügyben lehet megítélni azt, hogy valóban aránytalan teher hárult-e az érintettekre az átlaghoz képest. Nehéz egy olyan „különösen” felsorolást adni, ami jól megfogható lenne, és jól lehetne hozzá igazodni.

Dr. Borza Beáta megjegyezte, hogy sok problémát jelent sok jogszabály alkalmazhatósága szempontjából, de maga a jogszabályi keret alkalmatlan arra, hogy az élet valamennyi területére mindent lefedjünk. Ezért jók a különösen példalózó esetek, illetve a bírói gyakorlat és a jogértelmezés hozzáteszi azt, hogy a különös méltánylást érdemlő helyzetek hogyan értelmezhetők. Hangsúlyozta, hogy most nem jogszabályt kell szövegezni, ezért érdemes a lehető legbővebben fogalmazni.

Dr. Kálózi Mirjam jelezte, hogy szeretné, ha a mondat benne maradna a Javaslatcsomagban.

Dr. Kiss László javasolta továbbá új pont felvételét a súlyos fogyatékos, a halmozottan fogyatékos és a súlyos, halmozottan fogyatékos fogalmak pontosítására és az ágazatközi harmonizációjára vonatkozóan. Az oktatási ágazaton belül is látható, hogy az irányítási, a gyakorlati és az akadémiai terület sem ért egyet a súlyos, halmozottan fogyatékos kategória definíciójában. És az ágazatok között is mást takarhat ezeknek a fogalmaknak a tényleges tartalma.

Szövegszerű javaslat a VI.2. pontra: *VI.2. Jogszabályban szükséges meghatározni a súlyosan, a halmozottan, illetve a súlyosan és halmozottan fogyatékos személyek körét.*

Dr. Gregor Katalin az észszerű alkalmazkodás kérdésével kapcsolatosan megjegyezte, hogy egy általános definíció azért szükséges, mert felmerül több területen. Kevés a felvetett három témára vonatkoztatni, mert így nem fed le más területeket. Hozzátette, hogy az Ebktv. 17/A.§. e) pontja kimondja, hogy külön törvényben meghatározott jogkövetkezményt lehet alkalmazni, de az ágazati törvények nem adnak támpontot. Az EBH támogatja, hogy az ágazati törvényekbe kerüljenek bele, hogy milyen szankciók történnek, ha az észszerű alkalmazkodás követelménye nem teremődik meg.

Dr. Juhász Péter javasolta, hogy az észszerű alkalmazkodás kérdéskörében VI.1. pontban jelenjen meg egy főmondat, amely azt mondja, hogy az észszerű alkalmazkodás fogalmát valamennyi ágazat vonatkozó jogszabályában szükséges rögzíteni, különös tekintettel az alábbiakra... Javasolta a hivatkozást is megjelölni a Javaslatcsomagban. Megjegyezte, hogy ezek szerint az Ebktv. jelenleg tartalmaz egy olyan lehetőséget, amelyet a többi ágazati törvény nem használ ki.

Dr. Kálózi Mirjam egyet értett azzal, hogy az észszerű alkalmazkodás témakörének fő pontjában jelenjen meg egy általános megfogalmazás az észszerű alkalmazkodásra az Ebktv-t és az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület határozatát figyelemmel véve. Kiemelte a Tanácsadó Testület határozatára történő hivatkozás fontosságát, mert általános megoldást javasol. Módosítsák a törvényt úgy, hogy jelenjen meg benne, hogy az észszerű alkalmazkodás megsértése az élet minden területén diszkriminációt valósíthat meg.

Dr. Juhász Péter egyetértett **Kálózi Mirjammal** abban, hogy az eredeti szöveg szerkezetileg nem jó. Jelenleg az elhangzottak a VI.1.2. pontban jelennek meg.

Dr. Gregor Katalin hozzátette, hogy az Ebktv.-nek 5 speciális területe van, amelyek felölelnék majdnem mindent. Ez az Ebktv. III. fejezetében jelenik meg.

Dr. Juhász Péter felvettette az alpontok elhagyásának lehetőségét, mert az első két alpont nagyon hasonló. Az építésügyben vannak konkrétumok.

Gulyásné dr. Bölkény Ágota javasolta megtartani az alpontokat, abból a szempontból, hogy az az észszerű alkalmazkodást az ágazati jogszabályoknak mindenképpen tartalmaznia kellene.

Szövegszerű javaslatok a témacsoport egyes pontjaira:

Szövegszerű javaslat a VI.1. pontra: *Ésszerű alkalmazkodás* Az Ebktv.-nek a módosítása szükséges abban a tekintetben, hogy a jogszabály tartalmazza azt, hogy az észszerű alkalmazkodás megsértése tiltott diszkriminációnak minősül, mely esetben az Egyenlő Bánásmód Hatósághoz, vagy Bírósághoz lehet fordulni jogorvoslatért. E vonatkozásban felhívjuk a figyelmet az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testületének 6/2009. (XI. 23.) TT.sz. határozatára is. Emellett az észszerű alkalmazkodás fogalmát valamennyi ágazat vonatkozó jogszabályában szükséges rögzíteni, különös tekintettel az alábbiakra:

Szövegszerű javaslat a VI.1.1. pont módosítására: Az egyenlő bánásmód megsértése esetén ~~alkalmazandó alkalmazható~~ szankciók ~~bevezetése felülvizsgálata~~ lehet javasolt.

Szövegszerű javaslat a VI.1.2. pont módosítására: *A Munka Törvénykönyvének módosítása, illetve a részletszabályok kidolgozása szükséges a foglalkoztatás területén. A Munka törvénykönyvének vagy az Ebktv.-nek a módosítása szükséges abban a tekintetben, hogy a jogszabály tartalmazza azt, hogy az ésszerű alkalmazkodás megsértése tiltott diszkriminációnak minősül, mely esetben az Egyenlő Bánásmód Hatósághoz, vagy Bírósághoz lehet fordulni jogorvoslatért. E vonatkozásban felhívjuk a figyelmet az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testületének 6/2009. (XI. 23.) TT.sz. határozatára is. Szükséges a részletszabályok kidolgozása a foglalkoztatás, a fogyatékos személyeket érintő egyéb területeken is.*

Szövegszerű javaslat: VI.2. *Jogszabályban szükséges meghatározni a súlyosan, a halmozottan, illetve a súlyosan és halmozottan fogyatékos személyek körét.*

Gulyásné dr. Bölkény Ágota jelezte, hogy a MEOSZ hiányolja, hogy az anyaghoz nem készült cselekvési terv.

Dr. Juhász Péter elmondta, hogy ebből a Javaslatcsomagból készülhet cselekvési terv. A Javaslatcsomag – az elfogadása után – a további lépésekben az EJMCS, az OFT és az FTB elé kerül. Ennek eredményéről a TMCS visszajelzést kap. 2018. második félévében ez a munka becsatornázódik az új kormányzati intézkedési terv előkészítésébe. A Kormány fogyatékosügyei intézkedési terve tervezésekor ez a Javaslatcsomag egy nagyon erős alapanyag lesz.

Dr. Juhász Péter szavazásra bocsájtotta a Javaslatcsomag szövegét, az ülésen elhangzott szövegszerű módosításokkal együtt. A TMCS az ülésen átvezetett szövegmódosításokkal együtt egyhangúlag elfogadta a Javaslatcsomagot.

Dr. Juhász Péter megköszönte a résztvevők elmúlt hónapokban végzett munkáját. Hangsúlyozta, hogy a munkának csak egy szakasza zárult le. Megerősítette, hogy a korábbi megállapodásoknak megfelelően a Javaslatcsomagot továbbítani fogják az EJMCS, majd az OFT és az FTB részére és az eredményekről visszajeleznek. A Javaslatcsomag elfogadott verzióját az emlékeztetővel együtt megküldik a TMCS tagjai részére.

Hangfelvétel alapján készítette: Józsa Teodóra szakreferens, Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága, IM

Látta: Szabó-Princz Viktória titkárságvezető, Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága, IM

Jóváhagyta: Dr. Juhász Péter főosztályvezető, Fogyatékosügyei Főosztály, EMMI